Број 110 Нови Сад, у уторак 18. маја 1920. Година LI.

„Застава“ излази сваки дан, осим понедељника и празника. Претплата је 240 круна на годину, 120 на пола, а 60 круна на четврт године. Претплатити се може бар на четврт године.

Поједини број 1 Круна.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Рукописи се шаљу на уредништво „Заставе“: Нови Сад, Ђурчијска ул. бр. 10. а претплата на администрацију „Заставе“: Нови Сад, Ђурчијска улица бр. 16. Рукописи се не враћају.

Издавалац друштво „Рад“.

Преговори с Италијом.

— Непосредни преговори. — Мађари као италијанско оруђе. — Нитијева оставка. — Повољни изгледи за споразум. —

Главно питање наше спољне политике данас је несумњиво Јадранско питање, о чему се воде сада непосредни преговори у Паланци. У последње се време могло осетити да нарочито питање уговора о миру са Мађарском трпи одлагање баш због нерешености нашег спора са Италијанима.

Италија, да би можда вршила неку пресију на нас, да би нам „попретила“, почела је да тражи везе са Мађарима, слала им је неке људе, вође, мисије, а свакако и муниције. И Мађари, који су нарочито од Лудвига Кошута на овамо врло плитки и кратковиди политичари били, поверовали су сада Италијанима и упали у њихову клопку. Међутим нас није збунило грозничаво држање Мађара и неискреност наших дојучерашњих савезника Италијана. Ови су хтели да искористе Мађаре против нас, да би се наша Влада уплашила те *попустила* у Јадранском питању. А онда би Италија једним лаким покретом одгурнула од себе Мађаре, као што ће то извесно и сада, после споразума с нама, учинити.

После дугог натезања Јадранско питање је сазрело за решење. Оно се није могло до данас решити, јер је Италија стала на неисправно и завојевачко становиште. Јадранско Приморје, са целом Истром треба нама да припадне. То захтевају народносне прилике у тим крајевима, јер Италијана има мало, и то само у већим градовима, али то захтевају и наши животни интереси. Италија, која се боји од јаког развоја наше државе, хтела је да нас стави у окове, да дуго време зависимо у економском развоју од њене милости. Но ми се нисмо уплашили. Знајући да имамо потпуно право на Јадранско Приморје, нисмо смели нити пак могли попустити. На крају је увидела то и италијанска влада. Она је морала то тим пре увидети, што су у Италији врло несређене прилике. Тако је ето дошло до непосредних преговора између нас и Италијана.

Преговори, који су отпочели у Паланци, на италијанском земљишту, морали су бити прекинути због пада Нитијеве владе. Овај догађај може само повољно утецати на развој преговора, јер је Нитија срушио социјалистичко-клерикални блок, а овај блок је за безусловни споразум са нама гледе Јадранског питања,

Наша држава, млада али са изгледом на брз и силан развитак, не може се одрећи својих права, али наша држава не иде ни у крајности, не затеже односе до критичног момента. Ми смо за добровољан споразум — наравно, не попуштајући преко границе могућности. Хоћемо споразум, јер смо уверени да су ове две суседне државе у многоме једна на другу упућене. Наши економски интереси се дају довести у склад: Италија се може користити нашим економским производима и другом сировином, а ми са италијанском трговином. И у културном погледу би од повољног утецаја био на оба народа њихов политички и економски споразум. И сами Италијани увиђају то, па су после узалудног напрезања данас вољни да се преговори међу нама повољно докончају. Ми од тог споразума и од међусобних пријатељских односа очекујемо само добро и по италијански и по наш народ.

Крста Цицварић.*)

Био тако — кажу да је ово чиста истина — један трговац с дрвима у Митровици, а био човек болешљив, сушичав, па је био врло љут, што се каже нервозан човек. Дође он једаред у једно српско село у доњем Срему, да купује дрва По свом послу, морао је и ноћити у том селу. У кући, где је ноћио, било је и једно мушко дете од 3 - 4 године. Спавали су соба до собе, домаћин и гост. Ноћу око поноћи, пробуди се размажени јединац и поче да се кревељи и закера. „Мама, дере се дете, дај ми мо̑че! Мама, дај мо̑че! дере се све јачим гласом! Сирота жена скочила, па лети око њега и моли га: „Немој, чедо моје, спава тај чика, немој викати, пробудићеш га“. Али дете, к'о и свако размажено српско дете, дречи све јаче и виче! „Дај мо̑че!“ Не помажу мамине молбе и претње с чиком и курјаком — дете само вришти: „Дај мо̑че, дај мо̑че!“ Јадни му се отац само премеће по кревету и хуче, а мати у сто неприлика; моли и преклиње, али бадава, У то се дигне и гост, отвори врата домаћинове собе и нервозно процеди кроз зубе: „Ала, снахо, подај му мо̑че и смири ми душу!“ Дете ућута за часак, а јадна мати скочи и као фурија одлети у кујну, наложи ватру и ево је сва сретна носи мо̑чу сину, који је поново почео да пева: „дај мо̑че!“ „Ево мо̑че, чедо моје, ћути, ево мо̑че!“ Кад дете опази матер са мо̑чом, поче другу ноту: „Нећу мо̑че“, дрекну из гласа, „нећу мо̑че!“ виче све јаче. На то скочи гост и сав дрхћући од једа повикну и он: „Па да шта хоћеш — ако Бога знаш?!“ *„Хоћу да се дерем!“* љутито му одговори дете. „Е онда —“ само што изговори гост, залупи врата, и предаде се судбини.

Тако и с нашим Крстом сви имамо посла.

Мајка моли и мази: „Немој, Крста, немој, чедо моје, немој бити луд, смири се, дете моје. Ти си додуше мали и неразуман, не знаш шта радиш, али тек, тек, дођи к себи, чедо моје, колико-толико!“ Отац му само хуче, мучи се човек, не зна шта ће! Назвао се његов, па мора да поднаша јежеве муке с његова невољалства. А наш Крста, као и ово размажено дериште, само се дере и виче. Сад хоће моче, сад неће! Главно је да се дере и да грди. Има ли смисла оно, што он пише, или нема, не тиче га се. Само нека је сензација, и нека се удовољи покваренoм укусу *његове* читалачке публике.

Колико сам пута слушао, кад се поведе реч о г. Крсти и његовом „Дневнику“: „Јесте ли читали, тако вам бога, најновији „Дневник“?“ „А ко ће још читати то, што луд човек пише?!“ вели други. „Та није он луд, како луд?!“ „Па пише такве немогућности и глупости, да паметан човек не може то читати“! „Та оно јесте,“ вели први, да је он некако ћакнут, да му као фали четврта даска, али опет није *баш* луд!“ Оба се слажу, да нешто није згодно код њега, али мисли онај други: „Говорите ви шта хоћете, *има он рачуна и од таког писања!*“

Једном сам питао некога, који га, вели, и лично већ изодавна добро познаје: „Јел'те, молим Вас, није ли тај г. *Крста Цицварић* можда из шабачке околице? „Знам, шта хоћете“, насмеја се упитани. „Ви мислите, да није г. Крста шабачки циганин, јер су Цицварићи гласовити свирачи. — сви Шапчани; — није, вели. Он је неки Србин, чак је и плав, висок и танак као жарач“. „Онда не разумем тога човека и његово писање“, одговорих. „Јер ће Вам он написати тако нешто, што би могао да напише само жустри циганин, или абнормалан човек. „И ко то све чита, ако бога знате?“ поново упитах тога знанца г. Крсте. „Ех, ко чита...?“ одговори ми он.

Има душа препредених и злобних, али кукавица, који не сму сами да иступе, али им је доста, да буде ма нешто написано незгодно о људима часним, савесним и заслужним, па ма то било чак и у „Дневнику“ г. Крсте. Они већ по злоћи срца свога не могу да поднесу људе честите па, читајући „Дневник“ г. Крсте, испирају своја погана уста чашћу најпоштенијих и најзаслужнијих људи.

Има и публике са поквареним укусом; њој само да је сензација, ма било и најнеморалнијих; она то воли, једино то и чита, то су људи болесне душе. А има код нас још и невине и безазлене публике, која говори: Па да није истина, зар би то могло бити штампано?! А има их напослетку и таквих, који веле: Лаже, Крста, али лажу и све новине. Све што пишу, то је лаж! У тој саблазни је и највећи неморал од тако смушеног писања г. Крсте!

Ето видите, да има неког, ко чита и писанију г. Крсте, а има их, *којима иде и у рачун такво писање, па га и плаћају!*

На здравље и једнима и другима, али тај свет мора да има гвоздене живце — или врло скучен разум, кад могу све то да поднесу.

Ђорђе Прерадовић.

*) Овај мрачни тип је недавно министра-председника Стојана Протића назвао „крушевачким сељачким дрипцем“. Овакав разбојнички тон је могућ ваљда само у српској журналистици. Иако овога јектичавог циника Цицварића ни у што не зарезујемо, ипак пуштамо овај чланак нашег поштованог пријатеља. — Ур. „З.“

НОВИ САД, 17. маја 1920.

— **Повратак наших из Русије**. Пре дан-два вратило је једно наше одељење, око 1200 људи, из Русије преко Владивостока. Ми срдачно поздрављамо ове људе, који су се годинама напатили у туђини искусивши добро и зло, упознавши велик део света и мноштво људи. Уверени смо, да ће они, дошавши кући на своју рођену груду, на своје домаће о-

гњиште, у круг својих породица, осетити све благодети мирног, сталоженог, срећеног живота. Уверени смо да ће увидети да се трзавицама, побуном, насиљем не дâ ништа доброга учинити. Увидеће да у нашим приликама нема места буњењу; да је мир слађи од рата, да је рад благотворнији, моралнији и кориснији од отимања. Кад упореде наше прилике са руским, мораће доћи до убеђења: да оно зло које постоји у нашем друштву, не треба лечити још страшнијим злом, него, напротив, мирним, мудрим и корисним реформама, а нарочито радом. Желимо им зато да се што скорије снађу у нашим новим политичким приликама, па да буду од користи и себи, и целоме народу.

— **Против скупоће**. У Сарајеву је пре кратког времена одржана анкета за сузбијање скупоће. На њој су учествовали представници свих заинтересованих, и на основу ове анкете ће влада предузети потребне мере да се скупоћа сузбије. — И ми смо ово питање неколико пута потезали, јер је оно врло важно, али *наши* представници, градски сенат са управом града, разна удружења су или *немарни* или *неспособни*, те не предузимају никакве кораке у интересу грађанства.

Кретање и организација радикалне странке.

Организација радикала у Ади.

Пишу нам из *Аде*: „12. јануара о. год. спроведена је организација у нашем месту. Изабрати су: за председника Иван *Жигић*, за потпредседника Миладин Седмаков, за благајника Урош Драгин, за тајника Милисав Марић. За чланове управног одбора: Митар Јовановић, Андрија Мркшић, Јаша Мркшић, Гавра Мрђанов, Коста Петровић, Шандор Шијачки.

Политичке вести.

Протеривање опасних странаца.

Босанска влада издала је саопштење да ће се спровести све старије наредбе, које се односе на протеривање оних странаца који су својим држањем постали опасни по државу. Влада упозорава јавност да се не чине никакве излишне интервенције, заузимања ни са чије стране, јер ће се влада држати увек само стечених позитивних извида, *а имена свих оних који се буду мешали у уредовање биће обелодањена.*

Избори у Хрватској.

Општински избори у Хрватској завршени су. Демократски листови су почели да пишу како је „демократска“ странка победила. Међутим из коначних података се баш противно види. Званично саопштење јавља овај исход избора: Хрватска Заједница је добила 781 одборника. Демократска Странка 613, Сељачка Странка 592, Пучка Странка 286, Радикална Странка 268, Комунисте 436, Социалисте 156, Странка Права 62, Мање Скупине 56, Наопредељени 901, ужи избори 96.

Ма да су демократски комесари при изборима употребљавали многе смицалице, они су лоше прошли. Демократска Странка има са својим савезницима социалистима свега 769 одборника, а Парламентарна Заједница, дакле данашња Влада, има 1336. То значи да је однос међу њима 7:4 на штету Демократске Странке,

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији народни лист у Војводини.

У политичкој борби „демократа“ против радикала оружје: злочин и фалзификат.

(Глас из Срема.)

Стара је изрека, да је тешка борба са стеницом, којој је оружје — смрад. Старо је и то, да странке, које се хоће да сматрају правим народним, у међусобној политичкој борби не смеју се борити на потпуно уништење, јер може да дође час њихове заједничке борбе за скупу заједничку политичку ствар, опште-народну или државну и онда се морају наћи на бранику заједно у истим редовима, а како то да учине сасма уништени или раскрвављени међу собом?!

Али ово све изгледа, да још није дошло до свести демократској странци или заједници, иако у новије доба ступа већ у заједничку борбу с нама против отвореног и још више скривеног одлучног непријатеља наше ове дивне и младе државе.

Познато је, да је у *Ст. Пазови*, у избору општинског заступства, *са огромном већином* и имајући 510 својих гласова поново победила листа радикала, која се састоји од братски удружених Срба и Словака, ових претежно млађег покољења.

Али и поред те победе, која је несумњива, по сваку цену је тобож нека странка, која не сме себе да истакне јасно, али онако иза леђа за демократску странку покушала да обори тај избор и фабрициран је неки *уток*, пун извртања и измишљотина, а да се тобож докаже оскудица изборног права само неких Срба радикала из победитељске листе за заступство општине Ст. Пазове, ту је нарочито *измишљено*, да су Марко *Иванчевић*, потпредседник радикалне странке и нарочито Пера *Мишчевић*, тајник месне организације радикалске у Ст. Пазови и то најновијег доба: дра Душана Путника адвоката.

Тај је уток сачињен и само је дат безазленим неким становницима и тежацима, да га потпишу тобоже само, да не овлада нека бољшевичка странка! А сачинио га је стални смутљивац у том месту, који годинама те живи од сметања и изазивања друштвеног трвења у Ст. Пазови и околини, не би ли он само од свог негда сиромашног стања постао богаташ, као што је и постао вишеструким ратним милијонаром. Али се тај сплеткаш ванредно чува, да изађе на светлост отворене јавности, те да му се виде оне разне шарене боје, као код извесног гуштера или змија, за какву се према Србима за време овога рата чешће смео показати, као највећа поверљива црно-жуто-зелена особа, велики ратоборни родољуб, а да ипак — опет по својој сплеткашкој природи — скрије своју главу од борбеног строја, далеко у позадини и то у једну пријатну варош, уз још неки пријатни магазин за обскрбљивање аустро-мађарске војске. За тај уток је котарска област ст.-пазовачка набавила, да га поднесе вишој власти, податке од котарског суда у истом месту и ту је тај издао званичну сведоџбу од 7. априла 1920. број III-47-920, коју прилажемо под 1., па је *неистинито* потврђена, да су Марко Иванчевић, Пера Мишчевић под оптужбом, уз Младена Кнежевића, који није ни изабран за заступника.

Чим је ово опазио исти Пера Мишчевић, јер је по праву тражио увид у изборне списе ради правомоћности те је нашао онај скандалозни уток и ту скандалозну званичну сведоџбу, отишао је котарском судцу у месту г. Влади *Маргетићу* и притужио се против те сведоџбе као неистините, те тражио да се изда нова, која истини одговара. И исти судац је наравно морао томе задовољити, али је у новој сведоџби од 8. 1920. III.-47-1920. метнуто, да је то тобоже *погрешно учинио*, а не разјашњава се ни мало, чијом погрешком т. ј. којег чиновника и зашто је тај судац, као шеф, а који има строги надзор над свим радовима својих чиновника, потписао таку сведоџбу од замашаја и по поштење и по изборно право дотичника, нарочито што наводи и поведени поступак ради обичне увреде, као прекршаја, тобоже Душана Путника, кад то не одузима по закону изборно право ни правомоћно оптуженом.

Истина је ту сведоџбу сачинио пристав Бадлај, познати франковац и који је тек скоро свршио права, а којем се поверавају све некако гоњења цротив Срба. Тај је млади франковац чак у афери смрти споменутог поручника, који је Хрват и при чему су изазивали његови другови Србе сељаке при њиховом весељу отворено *противсрпским* понашањем — како је то у овом листу у своје време описано — чак ставио у *затвор* истог Перу Мишчевића те још двојицу, а који су добили само позив суду као *сведоци* за преслушање! И то не што би криво, и то очевидно криво сведочили, него кад су тражили да им се представи кривица, зашто су затворени, изјављује пред њиховим бранитељем, који је исто тражио да чује, да их је *затворио због њихових повика: Живела Србија!*

И тај је пристав прочитао неки део записника о преслушању Мишчевића, у ком је стојало место изнесених повика оних из групе официра: Апцуг Србија „и т. д.“

После је тај судац начинио смутњу, да су исти Пера Мишчевић, Станко Јовић и трећи сведок пуштени на молбу оног „великана“ демократског Путника, који није ни поднео за њих молбу, већ др. *Миладиновић* и то две: једну предану истом котарском суду, а јер је није послао судб. столу, другу је поднео директно том судбеном столу, па је после израдио жалбом банском столу и пуштање на слободу Младена Кнежевића, највећма окривљеног у ствари смрти споменутог официра.

Начинио је тај франковац сплетку, да неће да брани Миладиновић Кнежевића и да му је отказао пуномоћ, а кад су против тога протестирали ова двојица, онда је место сачињења новог записника, уништио ранији записник судски, у ком је саопштено Кнежевићу, да му је адвокат Миладиновић отказао пуномоћ. И уништио је то, пред Кнежевићем и његовим адвокатом па и писаром суда, дакле *јавну исправу*!

Ето, како се међусобно помажу у политичкој борби против радикала демократе и њихови савезници, јер иако судац котарски није познат као франковац, он је познат као демократа и који је за своју странку агитирао у свом судском срезу и у карловачком.

Чудновато је, да и све власти у Ст. Пазови имају готово *све чиновнике франковце* и још и данас, а по ког Србина само као белу врану. Тако је по правилу у целом Срему, и докле ће бити Срби политички непоуздане особе, ради

чега их је Аустро-Мађарска уклањала из службе?

И може ли Министар Правде трпети овај јавни скандал са тим званичењем и злоупотребом издавања званичних сведоџаба?

А питамо господу демократске странке: зар се оваким злочиначким оружјем бори у политици и тобож ради некоректног општинског избора? Одговор не очекујемо од те странке те држимо, да ће на то одговорити само *народ* при даљим изборима. *С.*

Допис.

Чуруг, 12. маја. (*Оснивање соколског друштва.*) У недељу, 9. о. м. одржана је скупштина ради оснивања соколског друштва у Чуругу. Претходно је одржана шира конференција свих сталежа на Ђурђев-дан, на којој је учитељ Јован *Весић* доказивао потребу оснивања Сокола у овом великом српском месту, прочитао је лепу расправу о важности телесног образовања, изнео је сврху соколских друштава у нас и умолио присутне, да се организују у чврсту и непробојну фалангу српских Соколова, који ће нам сачувати и одбранити потоцима српске крви ослобођене крајеве, како од спољашних тако и од унутрашњих непријатеља. Том приликом изабран је био један припремни одбор од 12 лица, који је саставио јавни проглас целокуном становништву наше општине и свој омладини српској, позивајући их бираним речима у дично јато српских Соколова. Том родољубивом позиву одмзвали су се свесрдно свесна браћа и сестре на конституантној скупштини соколској, коју је отворио бележник г. Милош *Бајин*, поздравивши кратким говором присутне и дао реч референту г. Јовану *Весићу*, учитељу, који је још једном упознао присутне са суштином Соколства, изнео је важност неговања телесне културе у свих просвећених народа, прочитао правила „Соколског Друштва“ и позвао присутне да оснују Сокола у Чуругу, да се конституишу и почну рад на усавршавању телесног и душевног образовања целога нирода, без разлике сталежа, сполова и доба.

Присутни су једногласно и одушевљено прихватили ову лепу словенску установу и изрекли да се „Соколско Друштво“ оснива у Чуругу, те се приступило избору старешине, з. старешине, вође, з. вође, тајника, благајника и упр. одбора. За старешину је изабран на предлог г. Стевана Рајчетића, овд. младог и угледног трговца, г. Берисав *Берић*, свештеник, а за заменика старешине покретач ове установе г. Јован *Весић*. учитељ, за вође „Сокола“ изабран је г. Тодор *Касапиновић* учитељ и г. Јанко *Пестелек*, п. бележник. Старешина заузима председничко место и подељује реч г. Витомиру *Рунићу*, среском шк. надзорнику, који се налазио у Чуругу ради прегледа школа. Дична старина и стари соко србобрански, бираним речима поздравља у великом броју присутну браћу и сестре, те их позове да у што већем броју приступају у ову лепу и корисну народну установу,

После одушевљено примљеног говара г. Рунића, предлаже г. М. *Бајин*, бележник, да присутни по погођности добровољно прилажу на претходне велике трошкове око оснивања Сокола, пријављује да се пол. општина уписује за добротвора Сокола са платом од 4000 К, а уједно у име своје прилаже први 100 К. Г. Васа *Стојадиновић*, свештеник и председник српске читаонице, јавља да се срп. читаонице уписује за члана утемељача са уплатом од 800 К, Младен *Главашки*, учитељ и хоровођа црк. пев. друштва, уписује га за члана утемељача са 800 К, Душан *Калежић*, учитељ и управитељ Ратарске Банке, уписује исту за утемељача са уплатом од 800 К, Стеван *Рајчетић* уписује се за члана утемељача са уплатом од 800 К а Милорад *Матић*, житарски трговац, уписује се за члана добротвора са уплатом од 4000 К. Затим приложише по 100 К; Јован Весић, Стеван Лазић, Стеван Рајчетић, Јанко Пестелек, Јован Туцаков, Др. Миливој Грешликин, Витомир Рунић, шк. надзорник из Србобрана, Д. Каленић. По 400 К Лазар Павковић, по 200 К Лазар Костић, по 80 К Миливој Радин, по 50 К Марко Доловац, Јован Мирков, Сава Драгаш, Бранко Мандић. По 40 К Живко Катић, Алеса Рајков. По 30 К Милан Нинков, по 20 К Жарко Рајков, Данчика Ивков, Иван Пандуров и Тоша Милин.

На тај начин осигурано је и материјално „Соколско Друштво“, које ће свој благотворни рад на подизању телесног и душевног васпитања широких народних маса одмах отпочети. У то име нека је сретан почетак и *Здраво*, браћо *Соколи* и *Соколице* чурушке! **Ј. В.**

Вести.

— **Предавање о патњама Срба**. Наш одлични витез Ратко *Тошаловић* одржаће сутра, у уторак 18. маја предавање у 5 часова по подне у градској кући. Тема: *Патње Срба и борба на Кајмакчалану.*

— **Предавања на правном факултету** у Београду завршиће се 28. о. м. а одмах после тога почеће и полагање испита за летњи семестар.

— **Руски лист у Београду**. У Београду је почео излазити лист на руском језику „Рускаја Газета“. Овај лист је ванредно добро уређиван и тачно о свему обавештен. Пошто међу осталима у нашим крајевима има много Срба, Словена и Несловена, који су у руском ропству научили руски и од којих би, заједно, многи хтели да се и надаље вежбају у том језику, то такима можемо овај лист најтоплије препоручити. Лист се продаје и Новом Саду: 1.) код руског опуномоћника (Футошка улица бр. 4.) 2.) у шпецерајској радњи Љ. Стефановића Син (главна улица) 3.) у комисионој руској радњи (Дунавска улица бр. 27) код кога се примају и огласи.

— **Унапређења и нови укази**. Њ. Височанство Регент Александар потписао је нове указе и унапређења чиновника у Оделењу за Банат, Бачку и Барању при Министарству Унутрашњих Дела. Унапређени су следећи чиновници: Сава *Анђелић*, за секретара пете класе, досадашњи писар прве класе; Душан Св. *Коларовић*, за писара прве класе, досадашњи писар друге класе; Ђорђе *Команов*, за помоћног књиговођу, досадашњи писар треће класе; Бошко *Цетина*, за писара друге класе, досадашњи писар треће класе; Мирко *Радукин*, за писара друге класе, досадашњи писар треће класе; Иван *Тошаловић*, за писара пете класе, досадашњи практикант и правник; Лука *Мркшић* за писара пете класе, досадашњи практикант. Нове указе су добили следећи чиновници: Бранко *Ристић* за помоћног књиговођу, апсолвент трговачке школе; Драгиња *Новаковић* за писара пете класе, досадашњи практикант и студент филозофије.

— **„Јадранска Банка“**. У Загребу су зовођени договори између разних банака, као „Хрватска свеопшта „Кред. Банка“, „Јадранска Банка“, „Банка и Штедионица за Приморје“ и „Загребачка Индустријска Банка“, да се претворе у један завод, „Јадранску Банку“ са капиталом од 100 милијона круна, који би се убрзо повећао на 250 милијона круна.

— **Премештен**. Г. мајор Живорад *Богдановић*, који је до сада био на служби у оперативном одељењу армије у Новом Саду, премештен је за начелника штаба дивизиске области у Битољу. У Новом Саду је г. мајор Богдановић стекао многе пријатеље не само као ретко спреман и савестан официр, него и својом друштвеном приступачношћу и пријатељским опхођењем.

— **Нов часопис**. Г. Павле Поповић, професор београдског универзитета, покреће часопис за југословенску књижевност и помоћне науке, уз сарадњу г. г. Тихомира Ђорђевића, Др. Вес. Чајкановића и др. В. Ћоровића.

— **Двострука плата**. „Прогрес“, београдски лист, јавља да је Министарство Унутр. Дела спремило указ по којем ће се полицијским чиновницима удвостручити месечна плата. Доплатци би остали исти. — А шта је са платом *осталих* чиновника?

— **Др. Живко Продановић**, лекар у Србобрану, намерава да пробави летње време као бањски лекар у Врњцима (у Србији). Обраћамо пажњу нашега народа из Војводине, који буде у Врњцима, да се у случају потребе лекарске помоћи обрати на г. дра Продановића.

— **Купатило Сланкамен** отвара се у недељу 16. овог месеца. 317 2—3

Телеграми.

Црногорци у Београду.

Београд, 16. маја. Овде је била ових дана депутација од 70 Црногораца и влади су изнели своје и народне тегобе и тежак живот у Црној Гори. Изнели су тужбе против Талијана и своје неоспорно право на *Скадар*. Не дају га до последње капи крви, јер без њега нема им живота.

Позвали су своје посланике Црногорце, који су са Јозом Смодлаком створили неку неутралну странку, да им положе рачун о свом раду. Посланици им се *нису* одазвали. Тај поздрав посланички однели су народу у Црну Гору.

Рад.

(Пресбиро, Нови Сад).

Нови концентрациони кабинет.

— **Нагађања београдске „Епохе“**. —

Београд, 16. маја. „Епоха“ јавља: Данас је постигнут коначан споразум између свију партија. Г. дру Миленку Веснићу успело је саставити листу кандидата разних клубова, те је на тај начин већ и састављен нови концентрациони кабинет. Влада г. Стојана Протића имала би током сутрашњег дана поднети оставку. Листа је следећа: Министар продседник: Др. Миленко Р. Веснић, Конституанта: Стојан Протић, финансије: Коста Стојановић, пољопривреда: Велизар Јанковић, просвета: Светозар Прибићевић, аграрна реформа: Кризман, трговина и заступник министра спољних послова: Др. Нинчић. Министар спољних послова: Др. Анте Трумбић, министар вера: Павле Маринковић, социјална политика: Иван Ковачевић, пошта и телеграфа: Дринковић, војни и морнарице: генерал Бранко Јовановић, исхрана: Куковец.

Чиновнички страјк у Италији.

Рим, 16. маја. Сви чиновници и намештеници поштански у Риму, Ценови, Милану и Турину објавили су страјк.

Енглески трговци бојкотују Мађарску.

Лондон, 16. маја. Како се из трговачких кругова јавља, енглески трговци намеравају *бојкотовати Мађарску*. У ту сврху одржали су у Лондону заједнички састанак.

ВИНА прве врсте, нова и стара **само на велико** у свакој количини може се добити у подруму

НИКОЛЕ ИВКОВИЋА
ВИНАРСКА ТРГОВИНА
У НОВОМ САДУ, Дунавска ул. бр. 10.
303 4—6

НАРУЏБИНЕ ЗА **КОКС** ПРИМА:
А. Коларић, прометна писарница **Н. Сад,** ул. Змајеве Зрињске 2.
104 **Телефон 207.** 14-15

Главно стовариште фабрике **шампањца** Л. Литке-а и фабриката В. Жолнаи-ја од керамита, фајанса, мајолике и еозина. Купујем око 20 вагона првокласне, здраве незасечене и од земље чисте **кртоле (кремпира)** за јело, велике бар као јаје. Понуде хитно.

Бичева-камџија

Велика количина бичева најбоље врсте за продају у ЗЕМУНУ, Бежанијска улица број 3.

289 3—3 **Васа Николић.**

ЦИПЕЛАРСКА РАДИОНИЦА и ЦИПЕЛАРСКА ТРГОВИНА
на велико и на мало
ОСКАРА РОЗЕНБЕРГЕРА, НОВИ САД,
Јеврејска ул. 4., преко пута од градске куће:

препоручује своје добро сортирано стовариште **женских** и **мушких ципела** у најлепшој изради, као и **бечке луксузне** и **сопствене фабрикате** најбоље каквоће.

По мери зготовљавам сваку жељену фазону у најфинијој изради, као и од **лака, шовро**-а, **бокса** црног и у боји. Оправке обављамо брзо и јефтино.

Ципеле за децу стижу идуће недеље. — Лион-Нови **крем** за ципеле: жут, црвен, црн на велико и на мало. 298 3—3

Важно за поседнике млина
4 комада „Radikalsichter"-a
(„Plansichter"-a) одмах се продају.
Давид Брунер,
294 3—3 **Земун, Бежанијска ул. 8.**

Србин у најбољим годинама тражи место магазинера или пословође у гостионици или складиштима. Упитати у адм. „Заставе". 299 3—3

МИЛИОН
пута је већ доказано да је најусавршнија црвена
ГУМА
из ТВОРНИЦЕ ПИРЕЛИ
за каламљење лозе.

Ми смо набавили већу количину и разашиљемо поштом и мање количине уз поузеће 10 гр. 160 комада по 10 круна.

Колониална велетрговина
Браћа Продановић
Нови Сад, Дунавска улица.
314 **Телефон 133.** 3—5

ЦРИКВЕНИЦА

морско и климатичко лечилиште и купалиште
отворено од 1. маја до 15. септембра.

Морске, сунчане, песковите и зрачне купељи. Прворазредна свратишта, пансиони и гостионе, послуга и подворба изврсна.

Шеталишта, излети, вожње по мору, тенис и друге забаве.

Жељезничка постаја Пласе крај Ријеке.

Купалишни лечник Др. Иван *Собол.*

Купалишни и лечилишни гости, који желе овамо доћи, нека се изволе гледе станова обратити једино на лечилишно повјеренство (или на станбени уред), јер само ово имаде право станове дозначивати.

Ради несташице и ограниченога броја рубенине, умољавају се п. н. купалишни гости, да си изволе потребно рубље са собом понијети.

297 3—3 **Општинско поглаварство**
у *Приквници*, дне 1. свибња 1920.

У пажњу! Имам већу количину **шафоља** сваке величине, **сита, решета, четке** за рибање и гланц. Продаја на велико. Милоша Великог улица број 7. БЕОГРАД. 330 2—4

Имам 4 казана и фуруне
масивне **на продају**. Казани су од 500 литара велики за кување сапуна. Способни су и за топљење масти. Цене по погодби. **Никола Бабин**, Сента (Бачка). 332 2—5

Добре шпецерајске стелаже
СЕ ПРОДАЈУ. Упитати у Новом Саду, Ћурчијска улица број 19. 325 2-2

Јављам п. н. грађанству, да се код нас могу добити дрва за гориво, сува и добре врсте како на хватове тако исто и на киле.

М. Павловић и Ковачевић
310 3—3 Нови Сад, Вуковићева ул. 2.

Банкарска и трговачка радња
Србислав Јеврић и Карел Кашпер
Телефон: 539 **Београд**
Брзојави: **Србославка.** Поенкареова 6.

Купује и продаје најповољније исплате и чекове на **Праг, Беч, Будимпешту и Берлин** и т. д., спроваћа куповину и продају **хартија од вредности** на београдској, загребачкој и страним берзама. 292 3—5

Др. Д. КОЊЕВИЋ
ОРДИНИРА
за унутрашње болести и туберкулозу
од 10—12 и 3—4.
Београд, Теразије, палата „Росије".
320 4—5

Велико имање: кућа од тврдог материјала, четири километра од Београда, на најбољем месту **продајем** због селидбе. **Раденко Бекчић**, Кочина улица бр. 23. Београд. 326 2—2

КУЋА НА ПРОДАЈУ.
Запитати у Новом Саду, Месечева улица бр. 7. 328 2—3

I-а Сегединске ружа Паприке
I-а суве зимске Саламе
I-а домаћег Сапуна

Разашиље путем поузећа у поштанским омотима трговцима, хотелијерима и гостионичарима уз најнижу дневну цену

Колониална велетрговина
Браћа Продановић
Нови Сад, Дунавска улица.
314 Телефон 133. 3—5

Предајем под закуп апотеку
у **Чуругу**. Тачне услове даје апотека Ђуричић у Сомбору. 329 2—4

Потпун **немачко-мађарски кореспондент,** вешт стенографији и писању на машини, **тражи се** да одмах ступи. Првенство има онај, који зна хрватски. Само писмене понуде уз назнаку колику плату тражи, узимају се у обзир. Понуде ваља слати на **БАНО и БРЕДЕР, Суботица.** 286 3—3

Угљена киселина за прављење СОДЕ, добија се **у НОВОМ САДУ, Футошкој ул. 130.**
220 7—10

Кућа на продају у Новом Саду, у Пејићевој улици 43. бр. Обратити се на **Кату Глумчевић**, Кисачка улица бр. 53.
349 2—2

АКО ВАМ ТРЕБА
ЦРЕПОВА
218 8—10
за кров, тражите мустру и понуде од жомбољске цигљане
М. БОН и К°
у Жомбољу (Банат).

У трафици Романовића покрај „Коларца" у Београду добија се дневно новосадска
„ЗАСТАВА"

Управник: Јаша Томић. Штампарија Натошевић, Нови Сад, Богданска улица број 3. Одговорни уредник: Јанко Перић.